

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนา (ร่าง) ประกาศการจัดสวัสดิการตรวจสอบสุขภาพช่องปาก

แก่ลูกจ้างในสถานประกอบกิจการ

วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๕.๐๐ น. ณ โรงแรมแกรนด์ ริชมอนด์ สโตร์ส คอนเวนชัน นนทบุรี

ผู้มาประชุม

๑.	นางกรกมล	นิยมศิลป์	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ	กรมอนามัย ประธาน
๒.	นางนนทินี	ตั้งเจริญดี	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ	กรมอนามัย
๓.	นายสุธา	เจียมณีโชติชัย	ข้าราชการบำนาญ (ที่ปรึกษากรมอนามัย)	
๔.	นางปิยะดา	ประเสริฐสม	ข้าราชการบำนาญ (ที่ปรึกษากรมอนามัย)	
๕.	นางสาวนพวรรณ	โพชนกุล	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ	กรมอนามัย
๖.	นายวรุฒ	ชลธิธิกุล	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	กรมอนามัย
๗.	นางสาวพิมพ์พิสุทธิ์	สะตะ	ทันตแพทย์ปฏิบัติการ	กรมอนามัย
๘.	นางสาวรัตนภรณ์	มั่นคง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ	กรมอนามัย
๙.	นางสาวอริศรา	พัตตาสิงห์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	กรมอนามัย
๑๐.	นายสาวเนรัญชรา	แหม่มขุนทด	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	กรมอนามัย
๑๑.	นายภัทรวิทย์	รัตนเสริมพงศ์	นิติกร	กรมอนามัย
๑๒.	นายเจตสรร	นามวาท	ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนการพัฒนา สำนักงานกองทุนสนับสนุนระบบสุขภาพ (สำนัก ๗)	การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
๑๓.	นางสาวรังสีมา	ปรีชาชาติ	ผู้อำนวยการสำนักสิทธิประโยชน์	สำนักงานประกันสังคม
๑๔.	นายเอกภพ	บุญถม	นิติกรชำนาญการพิเศษ	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
๑๕.	นางชัยวัลย์	สาราณียะพงษ์	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
๑๖.	นางสาวอุสรา	เอนกปัญญากุล	นักวิชาการแรงงานปฏิบัติการ	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
๑๗.	นายชนะชัย	วรรณประเสริฐ	รองประธานกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	
๑๘.	นายศักดิ์ดา	หวานแก้ว	ผู้อำนวยการศูนย์ภาคตะวันออก สภาองค์กรนายจ้างแห่งประเทศไทย	
๑๙.	นายเสริมสกุล	วงศ์ถิรพร	คณะอนุกรรมการธุรกิจบริการเพื่อสุขภาพ สภาหอการค้าไทย	
๒๐.	นายพีรพล	รอดบุญลือ	ประธานชมรมเครือข่ายความปลอดภัยในการทำงานจังหวัดชลบุรี	
๒๑.	นางสาวฉัตรรัตน์	พรหมมาลา	ผู้จัดการอาวุโสฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ บริษัทไทย ไคโซเอโรโซล (จำกัด)	
๒๒.	นางสาวนันท์มนัส	แย้มบุตร	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ	กรมอนามัย เลขานุการ
๒๓.	นางสาวเบญญาภา	ธูปุดชา	นักวิชาการสาธารณสุข	กรมอนามัย ผู้ช่วยเลขานุการ

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๐๐ น.

ประธานกล่าวเปิดประชุม และดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุมดังต่อไปนี้

สถานการณ์สุขภาพช่องปากวัยทำงานอายุ ๓๕ - ๔๔ ปี

จากการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ ๙ ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๖ พบวัยทำงานมีโรคฟันผุร้อยละ ๙๔.๔ เป็นฟันผุที่ยังไม่ได้รับการร้อยละ ๕๒.๓ โรคเหงือกอักเสบร้อยละ ๘๑.๐ และโรคปริทันต์อักเสบร้อยละ ๓๒.๖ ด้านพฤติกรรม พบวัยทำงานไม่ไปรับบริการทันตกรรมปีที่ผ่านมาร้อยละ ๖๔.๒ โดยระบุสาเหตุหลัก คือ ไม่มีปัญหาในช่องปาก

สถานการณ์การเข้าถึงบริการทันตกรรม ปีพ.ศ. ๒๕๖๗

- สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (บัตรทอง) ผู้มีสิทธิ จำนวน ๓๐.๔ ล้านคน เข้าถึงบริการ ร้อยละ ๑๔.๔*
- สิทธิประกันสังคม ผู้มีสิทธิ จำนวน ๑๒.๕ ล้านคน เข้าถึงบริการ ร้อยละ ๖.๒**
- สิทธิสวัสดิการรักษายาบาล (กรมบัญชีกลาง) ผู้มีสิทธิ จำนวน ๒.๒ ล้านคน เข้าถึงบริการ ร้อยละ ๒๕.๙*

แหล่งข้อมูล : * คลังข้อมูลสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (HDC)

: ** การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ

ผลกระทบของปัญหาสุขภาพช่องปาก

- ด้านประสิทธิภาพการทำงาน : พนักงานที่มีปัญหาสุขภาพช่องปาก อาจเกิดความเจ็บปวด หรือลาหยุดงาน ส่งผลให้มีผลผลิตการทำงานลดลง ๑๓.๙ เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับพนักงานที่ไม่มีปัญหาดังกล่าว
- ด้านคุณภาพชีวิต : แต่ละปี ประชากรวัยทำงานทั่วโลกสูญเสียเวลาในการทำงานกว่า ๑๖๔ ล้านชั่วโมง จากปัญหาสุขภาพช่องปากหรือการเข้ารับบริการทางทันตกรรม
- ด้านเศรษฐกิจ : ปี ๒๐๑๕ ค่าใช้จ่ายจากการรักษาทางทันตกรรมทั้งหมดทั่วโลก ประมาณ ๑.๙ ล้านล้านบาท แบ่งเป็น ค่ารักษาทางทันตกรรม (direct costs) = ๑๒,๔๘๘ พันล้านบาท และผลผลิตงานที่สูญเสียไป (indirect costs) = ๖,๕๖๖ พันล้านบาท

แหล่งข้อมูล : Aldosari M, Mendes SDR, Aldosari A, Aldosari A, de Abreu MHNG. Factors associated with oral pain and oral health-related productivity loss in the USA, National Health and Nutrition Examination Surveys (NHANES), 2015-2018. PLoS One 2021; 16(10):e0258268

: Marco AP, Lorna DM, Robert JW, et al. Oral diseases: a global public health challenge. Lancet 2019; 394(10194): 249-60.

: Righolt AJ, Jevdjevic M, Marcenis W, Listl S. Global-, Regional-, and Country-Level Economic Impacts of Dental Diseases in 2015. J Dent Res 2018;97(5):501-507.

สิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสุขภาพลูกจ้างในสถานประกอบการ

๑. กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานการตรวจสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยกระทรวงแรงงาน มีเนื้อหาสำคัญ ได้แก่ การตรวจร่างกายและสภาวะทางจิตใจตามวิธีการทางแพทย์ เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของสภาวะสุขภาพของลูกจ้าง หรือผลกระทบต่อสุขภาพของลูกจ้าง อันอาจเกิดจากการทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง ประกอบด้วย

- สารเคมีอันตราย
- จุลชีพอันตรายที่อาจเป็นเชื้อไวรัส แบคทีเรีย รา หรือสารชีวภาพอื่น ๆ
- กัมมันตภาพรังสี
- ความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน ความกดดันบรรยากาศ แสง หรือเสียง
- สภาพแวดล้อมอื่นที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของลูกจ้าง เช่น ฝุ่นฝ้าย ฝุ่นไม้ ไรฝุ่นจากการเผาไหม้

โดยให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงให้เสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับลูกจ้างเข้าทำงาน และจัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างครั้งต่อไป อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๒. ประกาศคณะกรรมการการแพทย์ตามพรบ.ประกันสังคม เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราค่าส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคสำหรับประโยชน์ทดแทน ในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน พ.ศ. ๒๕๖๒ โดย สำนักงานประกันสังคม มีเนื้อหาสำคัญ ได้แก่ ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในสถานพยาบาลที่สำนักงานประกันสังคมกำหนด ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนดท้ายประกาศ

๓. ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง ประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๖ โดย สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ มีเนื้อหาสำคัญ ได้แก่

- บริการตรวจสุขภาพช่องปาก ผู้มีอายุ ๒๕ - ๕๙ ปี อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปี
- บริการขัดและทำความสะอาดฟัน ผู้มีอายุ ๒๕ - ๕๙ ปี อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปี

การผลักดันนโยบายการตรวจสุขภาพช่องปากลูกจ้างในสถานประกอบกิจการจากกรมอนามัยสู่กระทรวงแรงงาน

สำนักทันตสาธารณสุข ตระหนักถึงความสำคัญของการตรวจสุขภาพช่องปากในกลุ่มวัยทำงานในสถานประกอบกิจการ อันจะส่งผลให้ผู้รับบริการทราบสถานะช่องปากตนเอง หากเกิดปัญหาสุขภาพช่องปากจะสามารถรับการรักษาดังแต่ระยะเริ่มต้น ลดการลุกลามของโรค ลดความเจ็บปวดจากรอยโรคที่เกิดขึ้น และลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาทางทันตกรรม ดังนั้นจึงพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย การตรวจสุขภาพช่องปากลูกจ้างในสถานประกอบกิจการ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เสนอต่อคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน โดยมีกระบวนการที่ผ่านมา ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๖๖	วิเคราะห์ปัญหา ทบทวนข้อมูลวิชาการเกี่ยวกับสถานการณ์การเข้าถึงบริการทันตกรรมกลุ่มวัยทำงาน และนโยบายส่งเสริมสุขภาพช่องปากในไทยและต่างประเทศ
๒๖ ก.ค. ๒๕๖๖	หารือการกำหนดนโยบาย ร่วมกับภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้อง และผู้มีอำนาจในการออกมาตรการทางกฎหมาย
๒๘ ส.ค. ๒๕๖๗	จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย การจัดสวัสดิการตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง แก่ลูกจ้างเพื่อนำเสนอคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน กำหนดเป็นประกาศสำหรับส่งเสริมสุขภาพ
๑๗ ก.พ. ๒๕๖๘	ยกร่างประกาศคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานการจัดสวัสดิการตรวจสุขภาพช่องปากแก่ลูกจ้างในสถานประกอบกิจการ ร่วมกับภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้อง และนิติกรเพื่อนำเสนอแก่คณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน พิจารณาออกประกาศต่อไป

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

๑. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน
๒. องค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย
๓. สมาอุตสาหกรรม
๔. สมาหอการค้าไทย
๕. ชมรมบริหารงานบุคคล
๖. สำนักงานประกันสังคม
๗. สปสช.
๘. สสส.

แผนดำเนินงานภายหลังการผลักดันนโยบาย

ตรวจโดยใคร	ทันตบุคลากรในหน่วยบริการภาครัฐ หรือเอกชน
ตรวจที่ไหน	• ตรวจในหน่วยบริการภาครัฐหรือเอกชน • ตรวจในสถานประกอบการ โดยการออกหน่วยทันตกรรม หรือรถทันตกรรมเคลื่อนที่
ตรวจแล้วจัดการ อย่างไร	• แจ้งผลตรวจโดยทันตบุคลากร หรือผ่านใบสรุปผลการตรวจ • รับบริการทันตกรรมผ่านสิทธิการรักษาพยาบาลหลักประจำตัวผู้ปฏิบัติงาน ในหน่วยบริการภาครัฐหรือเอกชน
กำกับติดตาม อย่างไร	• กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ควบคุม กำกับ สถานประกอบการให้ปฏิบัติตามนโยบาย • สำนักทันตสาธารณสุข สื่อสารนโยบายแก่ทันตบุคลากรภาครัฐ และสมาคมทันตแพทย์เอกชน กำหนดแผนปฏิบัติการตรวจสอบสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการ

พิจารณา (ร่าง) ประกาศการจัดสวัสดิการตรวจสอบสุขภาพช่องปากแก่ลูกจ้างในสถานประกอบกิจการ

มีประเด็นการแก้ไขที่สำคัญ ดังนี้

๑. ควรกำหนดนิยามการตรวจสอบสุขภาพช่องปาก เป็นนิยามเดียวกันกับที่ใช้ในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย การตรวจสอบสุขภาพช่องปากแก่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ได้แก่
๒. กำหนดให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพช่องปากและวางแผนการรักษาแก่ลูกจ้าง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยทันตบุคลากรในสถานพยาบาลภาครัฐ หรือทันตแพทย์ในสถานพยาบาลภาคเอกชน เช่น โรงพยาบาลเอกชน คลินิกเอกชน คลินิกในสถานประกอบกิจการ เนื่องจากทันตบุคลากรอื่น ได้แก่ ทันตภิบาล หรือนักวิชาการสาธารณสุข (ทันตสาธารณสุข) ไม่สามารถให้บริการในสถานพยาบาลเอกชนได้
๓. กำหนดระยะเวลาแจ้งผลการตรวจสอบสุขภาพช่องปากแก่ลูกจ้างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบผลการตรวจ

๔. กำหนดให้นายจ้างจัดให้มีการบันทึกผลการตรวจสอบสภาพช่องปากรายบุคคล สรุปผลเป็นสภาวะช่องปาก ภาพรวมของลูกจ้างในสถานประกอบกิจการ และแจ้งผลการตรวจสอบสภาพช่องปากแก่ลูกจ้าง โดยไม่จำเป็นต้องกังวล เรื่อง PDPA เพราะทุกสถานประกอบกิจการจะต้องให้ลูกจ้างลงนามยินยอมให้นายจ้างเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้อง และอาจส่งผลต่อการดำเนินงานของสถานประกอบกิจการ

๕. กำหนดให้นายจ้างจัดระบบการดูแลสุขภาพช่องปากให้ครบทุกประเด็นตาม ‘คู่มือสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการ’ กรมอนามัย และแยกประเด็นรายชื่อ พร้อมยกตัวอย่างประกอบ ได้แก่ ๑) จัดการสภาพแวดล้อมในสถานประกอบกิจการที่เอื้อต่อการมีสภาวะช่องปากที่ดี ๒) จัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก และ ๓) อำนวยความสะดวกให้ลูกจ้างได้รับบริการทันตกรรมตามแผนการรักษา

(ร่าง) ประกาศการจัดสวัสดิการตรวจสอบสภาพช่องปากแก่ลูกจ้างในสถานประกอบกิจการ ที่แก้ไขแล้วเป็นไปตามเอกสารแนบ

(นางสาวนันท์มนัส แยมบุตร)

ผู้จดยางานการประชุม

(นางนันทินี ตั้งเจริญดี)

ผู้ตรวจรายงานการประชุม